

**VERSLAG der Excursie, gehouden te Eibergen en omgeving
op 22 Augustus 1936 en volgende dagen**

door Ir. A. W. KLOOS JR.

Bij de voorbereiding van deze excursie op 23 en 24 Mei werden aantekeningen gemaakt in de hokjes N7. 44 22, 45 33, 34, 55 21 en 65 23. Van de 175 soorten, toen waargenomen, zijn er maar 6 op de zomerexcursie niet terug gevonden. Dit zijn geweest: *Bromus racemosus*, *Carex vesicaria*, *Cerastium glomeratum*, *glutinosum* en *semidecandrum* en *Ornithogalum umbellatum*.

In de nacht van 21 op 22 Aug. waren DE JONGH uit Leiden, GORTER en P. JANSSEN uit Amsterdam vertrokken en werden te 8.51 aan het Station te Deventer door SWART en ondergetekende begroet. Na een zeer lonend bezoek aan diverse adventiefterreinen in Deventer fietsten wij naar Eibergen, onderweg uit tijd-

gebrek alleen N7 32 41 hokkende. In Eibergen troffen wij DOCTERS VAN LEEUWEN en STOMPS reeds aan, die zich daar de vorige dag al in een dépendance van ons hotel „Het Wapen van Eibergen” hadden genesteld. Hiermede was de invasie ingeleid, die verder de gehele dag aanhield totdat als No. 26 DE VRIES met z'n motor lichtelijk gehavend kwam binnen vallen. Behalve deze 26 hebben volgende dagen nog 4 leden aan de excursie deelgenomen, zodat er in totaal 30 deelnemers zijn geweest ¹⁾, dus zelfs nog meer dan verleden jaar op Ameland, waar wij toen de steun van een aantal buitenlandse congresleden hadden. Het kostte heel wat hoofdbrekens eer dit grote aantal over de beschikbare logeergelegenheid verdeeld was, maar dank zij de inschikkelijkheid waarmede de gasten zich bij drieën en vieren op een kamer lieten samenvakken, konden we, in het rustig idee een bed tot onze beschikking te hebben, onder leiding van STOMPS een kleine avondwandeling van 20 minuten maken, die net 1½ uur duurde. De volgende dag ging de hele karavaan (met uitzondering van JOH. JANSSEN en WEEVERS, die per fiets naar Oldeneibergen gingen en daar in 44 44, 41 en 43 hokten, te voet onder leiding van den door STOMPS gerequireerden veldwachter naar Loo en het daarachter gelegen bosterrein, waar 45 34, 41, 42, 43 en 44 werden geïnventariseerd. 's Middags had splitsing in groepen plaats. WEEVERS zocht met BREMEKAMP en Mej. POLAK aansluiting aan zijn morgentocht en bewerkte 44 34, 54 12, 21 en 22. Iets zuidelijker werkten ADRIANI, JESWIET, DE LEEUW, VLIETGER en WOLTERSON in de hokjes 54 14, 23 en 24. JOH. JANSSEN bezocht met de wandelaars v. DIJK, SIERTSEMA, STOMPS en WACHTER de hokjes 55 11, 12, 13 en 14. MIA en GIE KRUSEMAN namen met OORT de hokjes 55 21, 22, 56 11 en 46 33 voor hun rekening. HEIMANS, VERMEULEN en v. ZINDEREN BAKKER bewerkten 55 23, 24 en 56 13. P. JANSSEN, DE JONGH en GORTER inventariseerden 44 24, 42, 45 13 en 31, terwijl BRAND, v. D. WIJCK en KLOOS bij Diepenheim de hokjes 23 14 en 23 onderzochten.

Maandag 24 Aug. zou een tocht voor de gehele dag gemaakt worden met het doel het Buurseveen en Zandvelderveld te onderzoeken. De deelnemers, die niet over een fiets beschikten, lieten zich per auto naar de Rekkense inrichting brengen en vertrokken pas na 10 uur uit Eibergen om voor alle deelnemers de lunch met vers brood te kunnen meebrengen. De fietsers reden langs verschillende wegen naar het verzamelpunt in drie groepen, waarvan één de hokjes 46 31 en 33, de tweede 56 12 en

1) Zie bijlage 1, pag. 49.

46 34 en de derde 56 21 en 46 43 inventariseerde. Nadat op het verzamelpunt ieder z'n maal in ontvangst genomen had, ging het weer in groepen verder. De wandelaars-automensen, die 's middags weer van hetzelfde verzamelpunt zouden worden afgehaald: ADRIANI, DOCTERS v. LEEUWEN, OORT, SIERTSEMA, STOMPS, VLIAGER en WACHTER bewerkten de dichtst bijgelegen hokjes 46 41, 23 en 24. GORTER, MIA en G. KRUSEMAN namen 46 21, 22, 24, 47 11 en 13 en later nog met de volgende groep samen op de terugweg 37 31. Die volgende groep JOH. JANSEN, DE JONGH en WOLTERSON hadden toen reeds de hokjes 47 21, 23 en 37 43 onderzocht. Groep 4: JESWIET, HEIMANS, Mej. POLAK en v. d. WIJK bezochten 47 13 en 14. Groep 5: BAKKER, BREMEKAMP, VERMEULEN en WEEVERS namen 47 12, 14 en 37 34 en de laatste groep: P. JANSEN, KLOOS en DE LEEUW inventariseerde 48 11, 47 21, 22, 23 en 24. Over het algemeen kwamen alle groepen voldaan over het landschap en het gevondene terug.

Dinsdagmorgen werd door dezelfde wandelaarsgroep van gister behalve ADRIANI, terwijl OORT die afgereisd was, door SWART was vervangen, een bezoek gebracht aan de bossen van Van Heek. Zij hokte 45 32, 14 en 23. Groep 2: DE JONGH, VERMEULEN en WEEVERS ging naar Groenlo en bezocht 64 21, 22, 23, 24 en 41. Groep 3: ADRIANI en beide KRUSEMANS werkte tussen Geesteren en Gelselaar in de hokjes 33 32, 34, 41 en 43. Groep 4: BREMEKAMP, GORTER, HEIMANS en P. JANSEN ging naar Borculo en inventariseerde daar 43 31, 32, 34 en 43, terwijl groep 5: DEELSTRA, FLORSCHÜTZ, JOH. JANSEN en KLOOS naar het zuiden fietste en de hokjes 55 32, 34, 65 21 en 23 bewerkte. 's Middags hebben de sociologen een gezamenlijke tocht gemaakt. Van hun bevindingen hebben ADRIANI en VLIAGER een afzonderlijk verslag toegezegd. Anderen namen die middag vacantie en maakten een tocht naar de leemkuilen bij Zwillbroek zonder hoklijstjes in te vullen of bereidden zich voor op hun vertrek. DEELSTRA, JOH. JANSEN en KLOOS werden door SWART per auto naar de uiterste zuidgrens van het kaartblad gereden, waar de hokjes 65 41, 42 en 44 een beurt kregen, terwijl onderweg lijsten voor 55 41 en 43 werden ingevuld.

Woensdag 26 Aug. werd een autotocht naar Vriezenveen ondernomen, waar onder leiding van FLORSCHÜTZ het levend hoogveen bezocht werd. Hier werden de enige drie hokjes geïnventariseerd, die niet op N7 liggen. Het waren M7 14 42, 15 13 en 31. Eigenaardige vondsten van deze tocht waren *Bidens connatus* in groot aantal samen met *B. tripartitus* en *B. cernuus* aan de vaart bij de turffabriek; *Juncus filiformis* langs de weg door de afgraving;

Utricularia neglecta en *vulgaris* in de vaart; *Empetrum*; zeer veel *Andromeda*; *Vaccinium oxycoccus* en zeer veel *Rhynchospora alba* in het veen, terwijl *Rh. fusca* zo goed als ontbrak. Aan deze tocht werd deelgenomen door DEELSTRA, FLORSCHÜTZ, GORTER, HEIMANS, P. JANSEN, JOH. JANSEN, KLOOS, STOMPS, VERMEULEN en v. d. WIJK. In Eibergen had DE JONGH zich intussen verdienstelijk gemaakt door in 55 13, 31 en 33 te hokken. WACHTER leverde enige aantekeningen uit 45 31, terwijl de beide KRUSEMANS en VLIETGER 34 34 en 43 en het stortterrein in 44 44 bezochten. Van de deelnemers aan de tocht naar Vriezenveen, die al vrij tijdig weer terug waren, maakten DEELSTRA, GORTER, JOH. JANSEN, VERMEULEN, v. d. WIJK en KLOOS nog een tochtje naar de Buurser beek, waar zij 45 21 en 22 inventariseerden.

Donderdag 27 Aug. was het gezelschap zo sterk gedund, dat de overblijvenden in een enkele groep de werkzaamheden voortzetten. 's Morgens trokken zij (GORTER, VERMEULEN, JOH. JANSEN, DE JONGH en KLOOS) nog eens naar de Buurser beek 45 24 en 46 11 hokkende, 's middags waren alleen de drie laatsten overgebleven. Wij trokken naar Brammeloo en inventariseerden 35 43, 44, 42, 41, 32 en 34. Alleen 's avonds en bij de maaltijden troffen wij nog samen met STOMPS, die zich die dagen aan niet-botanische onderzoekingen wijdde.

De Vrijdag gebruikten we voor een tocht naar Borculo, waarbij de hokjes 54 32, 31, 53 42, 24, 23, 21 en 12 onderzocht werden. Op deze tocht vonden wij nog verschillende soorten, die „nieuw” voor de excursie waren. Ik noem b.v. *Polystichum Oreopteris*, *Galeobdolon luteum*, *Vinca minor*, *Alisma ranunculoides*, *Pedicularis palustris*, *Potamogeton gramineus* en *Triglochin palustre*.

Zaterdag 29 Aug. vertrok JOH. JANSEN al vroeg op de fiets naar Malden onderweg nog aantekeningen makend in de hokjes 52 31 en 61 12; DE JONGH en KLOOS verlieten Eibergen als laatsten, fietsten naar Neede, treinden vandaar gezamenlijk met STOMPS naar Zutphen, vanwaar elk zijns weegs ging. Het lijkt mij hier de plaats een woord van hartelijke dank te brengen aan de hotelhoudster Mevr. WORMMEESTER en haar personeel voor de uitstekende en vriendelijke verzorging, die wij deze dagen bij haar genoten ¹⁾.

In totaal zijn op deze excursie voor 116 hokjes excursielijsten ingevuld. Dat dit aantal ondanks het grote aantal deelnemers en de sterk doorgevoerde splitsing in groepen niet groter is (op de exc. Hoogeveen werden 143 en te Wollega zelfs 184 hokjes

¹⁾ Zie voor de bezochte terreinen bijlage 2, pag. 50.

bewerkt) moge ten dele daaraan toegeschreven worden, dat massa-hokkers als SLOFF en v. SOEST deze keer helaas niet aanwezig konden zijn, maar vindt in hoofdzaak toch wel z'n oorzaak in de eigenaardigheid van het terrein, dat tot lang oponthoud in elk hokje noopte, voordat de inventarisatie bevredigend was, zodat geroutineerde hokkers op een hele morgen of middag hoogstens 4 of 5 hokjes konden afwerken. Als merkwaardigheid moge hier worden opgemerkt, dat, door een foutieve notatie op een van de excursielijsten, verzuimd is het kwartierhok, waarin Eibergen en het hotel ligt, te inventariseren.

Behalve op de Phanerogamen en Vaatkryptogamen is op deze excursie ook, voornamelijk door WACHTER en v. D. WIJK gelet op de mossen, door DOCTERS VAN LEEUWEN op gallen, door OORT op fungi, terwijl HEIMANS hier en daar gelegenheid had naar Zoetwaterwieren te vissen. De resultaten van hun bevindingen zijn verzameld in de verschillende bijlagen tot dit verslag, terwijl ook de sociologen in een afzonderlijke bijlage van hun werkzaamheden zullen getuigen.

In de volgende lijst betekent a (algemeen) dat de soort in meer dan 20 hokjes is waargenomen; v (vrij algemeen) dat zij in 10—20 hokjes is genoteerd, terwijl van zeldzamere planten de vindplaatsen hoksgewijs worden aangegeven. De tussen haakjes achter de soorten aangegeven letters duiden aan in welke herbaria van deze excursie materiaal aanwezig is. (D) = DEELSTRA, (G) = GORTER, (H) = HEIMANS, (J.J.) = JOH. JANSEN, (J.W.) = JANSEN en WACHTER, (Jo.) = DE JONGH, (K.) = KLOOS, (S.) = SIERTSEMA, (V.) = VERMEULEN en (Vl.) = Vlieger. Een ster voor de soortnaam betekent dat de soort „nieuw” is voor het blad N7. (Groenloo).

* *Acer Pseudoplatanus* 34 43, 37 43; *Achillea Millefolium* a., *Ptarmica* a.; *Aegopodium* a.; * *Aesculus Hippocastanum* 48 11; *Aethusa* v.; *Agrimonia eupatoria* 45 22 (G.); *Agrostis alba* a., *canina* a., *vulgaris* a.; *Aira caespitosa* a., *flexuosa* a.; *Ajuga reptans* 45 22, 41, 46 41; *Alchemilla arvensis* v. (G.); *Alisma Plantago* a., *ranunculoides* 53 12, 65 20 (G.); *Alnus glutinosa* a., * *incana* 37 31, 34, 43, 46 31, 43, 47 21, 23 (G. Jo. V. Vl.); *Alopecurus* * *fulvus* 54 32, *geniculatus* v., *pratensis* 44 22, 45 33, 48 11, 56 13; *Amarantus* * *hybridus* 44 44, 54 31 (Jo. K.), * *retroflexus* 44 43, 55 34; *Ambrosia* * *artemisiifolia* 47 22, 52 12, 54 24, 55 21, 34, * *psilostachya* 44 43 (J.J.); *Anagallis arvensis* 43 32, 46 41, 64 41; * *Andromeda* 46 22, 24, 47 13, 23 (G.); *Anemone nemorosa* 33 41, 35 42, 56 13; *Angelica silvestris* a; *Anthemis arvensis* v., * *cotula* 44 43, 44, 55 11, 34, 41, 64 41, 65 42, 44;

* *ruthenica* 45 32 (S.); *Anthoxanthum odoratum* a., ook f. *laxum* 32 41 (J. W.), *Pueli* a.; *Anthriscus* * *Cerefolium* 53 23, *silvestris* 34 34, 43 31, 32, 34, 45 21, 48 11, 54 21; *Apera Spica-venti* v.; *Arenaria serpyllifolia* 46 11, 55 31; *Arnoseris* v.; *Arrhenatherum* a.; *Artemisia vulgaris* v.; *Asplenium Ruta-muraria* 45 33, 34, 56 11 (V.) *Aster* * *Novi-Belgii* 44 44, * *Tripolium* 44 41 (J.J. G.); *Athyrium Filix-femina* a. (V.); *Atriplex* * *hortense* 44 44, *latifolium* v., *patulum* a.; *Avena caryophyllea* 44 43, 45 34, 47 23, 54 21, 55 13, 21, 56 21, * *fatua* 45 42, *praecox* a., * *sativa* 45 43.

Barbarea vulgaris 44 41, 45 34; *Batrachium heterophyllum* 44 41, 45 31, 41, 43, 55 21, 65 23, *ololeucum* 55 13, 14 (Jo. G.), * *salinum Baudotii* 46 11 (Jo.), *trichophyllum* 23 23; *Bellis* a.; *Berula* 46 11, 48 11; * *Beta vulgaris* 45 42; *Betula* a.; *Bidens cernuus* 44 41, 45 34 (V.), *tripartitus* a (G.); *Blechnum* 45 14, 22, 46 11, 53 42, 55 43; *Brassica* * *Napus* 46 21, *oleracea* 35 44, 44 44, *Rapa* 33 34, 37 43, 53 42, 54 31, 55 11, 13, 33; *Briza media* 46 41; *Bromus mollis* a., * *racemosus* 45 34, 55 21, *sterilis* 34 34, 55 11, 31; *Butomus* v.

Calamagrostis Epigeios 45 42, 53 21 (Vl.), *lanceolata* a.; * *Calendula officinalis* 34 34, 44 44; *Callitriche* sp. a., *hamulata* 35 42; *Calluna vulgaris* a., fl. *albis* 47 21, 23, var. *multibracteata* 55 13 (J.J.); *Caltha* a.; *Campanula rotundifolia* v.; *Capsella Bursa Pastoris* a.; *Cardamine pratensis* a., *silvatica* 35 42; *Carduus crispus* 43 34, 44 41, 45 22, 31, 43, 56 11; *Carex acuta* 23 23, 32 41, 44 22, 41, 54 31, 32, *acutiformis* 54 32, *echinata* 23 14, 65 44, *elongata* 54 32, * *filiformis* 53 12 (Jo.) *flava-oederi* 23 14, 47 14, 23, 53 12, *hirta* a., *leporina* 23 14, 46 11, 47 13, 14, 48 11, *panicea* v., *paniculata* 45 24, *pilulifera* a., *Pseudocyperus* v., *remota* 35 32, 43, 45 41, 46 11, 54 14, 56 13, *riparia* 23 23, *rostrata* 45 24, 46 21, 47 12, 23, 53 12 (V.), *stricta* 53 12, *vesicaria* 55 21, *vulgaris* v., *vulpina* 43 43; *Carpinus Betulus* v.; *Castanea sativa* 45 33; *Centaurea Cyanus* a., *Jacea* a. (Vl.); *Centunculus* 45 22 (D.); *Cerastium arvense* 43 33, 44 22, 41, 46 11, 55 22, 31, 56 11, *glomeratum* 45 31, 34, 56 12, * *glutinosum* 44 22, *semidecandrum* 45 31, *triviale* a.; *Chaerophyllum temulum* a.; *Chelidonium majus* 34 43, 43 33, 52 12, 64 23, 24, 41; *Chenopodium album* a., *polyspermum* v., * *rubrum* 44 41, 64 22; *Chrysanthemum inodorum* 35 32, 43 32, 44 41, 45 14, 43, 46 34, 41, 53 12, 56 21, 65 42, *Leucanthemum* a., *Parthenium* 34 34, 45 42, fl. *pleno* 44 44, *segetum* 35 32, 44 41, 45 34, 43, 46 34, 55 12, 56 21 (Vl.); *Cicendia* 23 14, 46 43 (G.); *Circaea lutetiana* 56 13 (V.); *Cirsium anglicum* 54 31, 65 44, *arvense* a., *lanceolatum* v., *palustre* a., fl. *albis* 55 13, 33; *Cochlearia Armoracia* 55 11; *Comarum* v.; *Convallaria* 45 21, 46 11;

Convolvulus arvensis v., *sepium* a.; * *Coreopsis bicolor* 44 44; *Cornus sanguinea* 56 13; *Corrigiola* 46 23 (S.); *Corylus Avelana* a.; *Corynephorus canescens* 34 34, 37 31, 44 34, 47 14, 48 11; *Crataegus monogyna* a., *Oxyacantha* v. (G.); *Crepis virens* v.; * *Cucumis Melo* 44 44; * *Cucurbita Pepo* 44 44; *Cuscuta Epithymum* 47 23, 55 13, 23, 64 22, 65 44, *europaea* 45 34 (V.); *Cynosurus cristatus* a., m. *vivipara* 46 41 (VI.).

Dactylis glomerata a.; * *Dahlia mirabilis* 34 34; * *Datura Stramonium* 45 44; *Daucus Carota* v.; *Digitalis purpurea* (in akker) 33 34; *Draba verna* 35 41, *Drosera intermedia* a., *rotundifolia* a.

Elodea 35 34, 43 31, 33, 43, 44 41, 45 21, 22, 48 11, 53 12; *Epilobium angustifolium* a., *hirsutum* 34 34, 43 31, 44 41, *montanum* v., *palustre* a. (G.), *parviflorum* a. (V.), *roseum* 37 31, 44 41 (G.), *tetragonum* 45 32, 46 41, 54 32 (S.), *virgatum* 23 23, 37 34, 43, 46 34, 54 32, 55 13, 56 12; *Epipactis latifolia* v. (V.); *Equisetum arvense* a., *hiemale* 43 43, 44 (G.), *limosum* v.; * *litorale* 35 34, 43, 37 31, 54 31 (G. V.), *palustre* a.; *Erica Tetralix* a., fl. *albis* 47 23; *Erigeron acer* 54 24, *canadensis* a.; *Eriophorum polystachyum* a., *vaginatum* 46 22, 47 12, 13 (V.); *Erodium cicutarium* 23 14, 45 31, *pimpinellifolium* a. (G.); *Eryngium campestre* 43 31; *Erysimum cheiranthoides* 34 34, 43, 43 32, 44 41, 55 24 (G.); *Erythraea Centaurium* 23 14, 46 11, 41, 53 12; *Eupatorium cannabinum* a.; *Euphorbia Helioscopia* v., *Peplus* 44 42, 55 12, 34, 64 41, 65 23; *Euphrasia odontites* 55 21, *officinalis gracilis* 33 41, 47 24, 65 21, 23 (D. Jo. G. V.), *officinalis nemorosa* a. (G.), *officinalis stricta* a. (S. V.); *Evonymus europaea* 33 34, 35 34, 45 22, 34, 56 11.

Fagus, wel overal culta!; * *Farsetia incana* 55 11; *Festuca arundinacea* v., *elatior* a., *gigantea* 44 24, 53 21, 23, 24, 56 13 (V.), *ovina* a., f. *triflora* 44 24 (J. W.), *rubra* a.; *Filago minima* 34 34, 46 43, 55 33; *Fragaria vesca* 45 22, 41, 53 21, 55 21; *Fraxinus* a.; *Fumaria officinalis* 64 41.

Galeobdolon 53 21; *Galeopsis ochroleuca* v., *Tetrahit* a.; * *Galinoga parviflora* v. (G.); *Galium Aparine* a., *Mollugo* a., *palustre* a., *saxatile* v., *uliginosum* v., *verum* 45 22; *Genista anglica* a., *pilosa* v.; *Gentiana Pneumonanthe* a.; *Geranium dissectum* 56 21, *molle* v., *pusillum* 34 34, 35 34, 43 34, 53 24, 55 31, 56 11, 64 41, *Robertianum* 33 34, 35 43, 45 22, 41, 53 23, 56 11, 13, 61 12; *Geum urbanum* 33 34, 35 42, 45 34, 53 24, 56 11; *Glechoma* a.; *Glyceria fluitans* a., *spectabilis* a.; *Gnaphalium silvaticum* 44 41, 46 11, 47 14, 53 12, 54 32, 55 13 (S. G.), *uliginosum* a.

Hedera v.; * *Helenium autumnale* 44 44 (K.); *Heleocharis multicaulis* 47 21, 55 13, *palustris* v. (G.), *uniglumis* 46 21;

* *Helianthus annuus* 37 11, 44 43, 55 11, * *rigidus* 55 11; *Helosciadium inundatum* 35 42, 46 11, 54 31?; *Heracleum* a.; * *Herniaria glabra* 44 41, 56 11 (G. Jo. S.); *Hieracium Auricula* 35 32, 46 43, 54 31 (H. Jo.), *Bauhini* 46 41, *murorum* 35 43 (Jo.) *Pilosella* a., *sabaudum* 34 24, 44 41, 43, 46 23, 53 12, 55 12, 13 (J.J. Jo. S. Vl.), *tridentatum* a. (S.), *umbellatum* a., f. *ochroleuca* 46 41 (S. Vl.), *vulgatum* 35 44, 46 23, 53 12, 21, 55 21, 33, 61 12; *Holcus lanatus* a., *mollis* a. (V.); *Hottonia* 23 23, 44 41, 45 41, 43, 46 33, 53 12, 21, 54 14; *Humulus* a.; *Hydrocharis* 43 43, 53 12; *Hydrocotyle* a.; *Hypericum humifusum* v., *perforatum* a., *quadrangulum* v., *tetrapterum* v.; *Hypochoeris radicata* a.

Ilex a.; *Illecebrum* a.; *Impatiens* * *glandulifera* 33 43, *Nolitangere* 56 13 (V.), * *parviflora* 65 44 (D.); *Iris* * *germanica* 34 34, *Pseudacoris* a.

Jasione montana a., fl. *albis* 35 41 (K.); *Juncus bufonius* a. (G.), *conglomeratus* a., *effusus* a., * *glaucus* 44 41, *lamprocarpus* a. (G.), *obtusiflorus* 55 13, *squarrosus* a. (G.) *supinus* a. var. *fluviatans* 45 24 (G.) var. *uliginosus* *prolifer* 45 41 (G.), *sylvaticus* a., *tenuis* a. (S.); *Juniperus* a.

* *Knautia* 56 11.

Lactuca muralis 45 22; *Lamium album* a., *amplexicaule* 34 34, 43 34, 44 42, *purpureum* a., fl. *albis* 33 34; *Lampsana* a.; *Lappa minor* 45 34, 56 11, * *notha* v.; *Lathyrus pratensis* 23 14, 34 34, 44 41, 48 11, 55 11; *Lemna minor* a., *polyrhiza* 43 33, *trisolca* 23 23, 43 34; *Leontodon autumnalis* a.; *Linaria vulgaris* a.; *Linum catharticum* 46 11; *Littorella* 65 21, 23 (Vl.); *Lolium multiflorum* a., *perenne* a.; *Lonicera* a.; *Lotus corniculatus* 45 43, 44, 46 23, 43, 54 21, 24, 55 24, 32, *tenuis* 64 21, *uliginosus* a.; *Lupinus* * *polyphyllus* 37 43, 47 23, 55 34; *Luzula campestris* v., *multiflora* a., *pilosa* 46 11, 56 13; *Lychnis diurna* a., var. *parviflora* 44 44 (K.), *Flos cuculi* a., *vespertina* 35 34, 37 34, 43, 44 41, 47 22, 55 31; *Lycopodium clavatum* 45 31, 54 23 (J. W.), *inundatum* 45 24, 42, 46 21, 22 (G.); *Lycopsis arvensis* 64 24; *Lycopus* a.; *Lysimachia Nummularia* a., *thyrsiflora* 53 12, *vulgaris* a.; *Lythrum Salicaria* a.

Majanthemum a.; *Malachium* v. (V.); *Malaxis* 65 23 (Jo.); *Malus pumila* 37 43, 52 31, 54 31, 55 32; *Malva* * *moschata* 64 41, 65 23, * *rotundifolia* 55 21, 34, *silvestris* 44 42, *vulgaris* 34 43, 43 33, 55 11, 64 41; *Matricaria Chamomilla* a., *discoidea* a.; *Medicago falcata* 37 43, *lupulina* v.; *Melampyrum pratense* a.; *Melilotus albus* 34 34, *arvensis* 34 43, 44 41, 44 (Vl.), *parviflora* 44 44 (J.J.); *Mentha aquatica* a., *arvensis* a., *verticillata* v. (H.); *Menthanthes* 23 23, 53 12, 65 44; * *Mercurialis annua* 64 41; *Mespilus germanica* 33 41, 35 44, 43 43; *Moehringia* v.; *Molinia* a. ook m.

bracteata (J. W.); * Montbretia 34 34; Myosotis caespitosa a., (V.) intermedia a., palustris v., id. fl. albis 45 24; Myrica Gale v.; Myriophyllum spec. 45 43 (G.); Myrrhis odorata 37 43, 55 21, 64 22.

Nardus a.; Narthecium v.; Nasturtium amphibium a., officinale 35 34, 45 43, 46 11, 54 12, 14, 32, 64 21, palustre v., silvestre 44 41, 45 43, 55 11; Nuphar 23 23, 37 31, 43 43, 53 12, 21, 23, 55 21, 64 23.

Oenanthe fistulosa 37 34, 43 32, 45 43, Phellandrium a.; Oenothera biennis 33 41, 34 34, 35 34, 43 33, 44 41, 45 21, 22, Lamarckiana 44 44; Ononis spinosa 45 34, 43, 56 11; Orchis incarnatus 65 44, latifolius 65 44, maculatus 45 33, 46 21, 65 23; Ornithogalum umbellatum 55 21; Ornithopus perpusillus a., sativus v.; Osmunda 43 33, 46 11, 24, 47 11, 23, 53 12, 42, 54 12; Oxalis Acetosella 35 41, 44 44, 45 22, 46 33, 56 13, stricta v.

Panicum Crus Galli v. (G. S.), lineare a. (G. S.); Papaver Argemone 34 43, dubium 34 43, Rhoeas 43 32, 44 22, somniferum 34 34; Parnassia 47 12, 14, 48 11, 53 12, 65 44 (V.); Pedicularis palustris 53 12, silvatica v.; Peplis Portula 46 24; Phalaris arundinacea a., canariensis 34 34; Phaseolus vulgaris 34 34; Phegopteris Dryopteris 44 41 (J.J.); Phleum pratense v.; Phragmites a.; * Picris 45 43, 56 11 (VI.); Pilularia 65 23 (VI.); * Pirus Malus 34 34; Pimpinella Saxifraga 35 34, 37 31, 43 33, 45 21, 22, 46 41, 48 11, 64 41 (G.); Pinus silvestris v.; Pirola minor 45 22, rotundifolia 46 41; Plantago lanceolata a., major a.; Platanthera bifolia 46 41; Poa annua a., nemoralis v., pratensis a., serotina 43 43, 45 43, 53 23, 54 23, 32, 55 11, trivialis v.; Polygala depressa 47 14, 55 43, 65 21, 23, 41, vulgaris 45 22, 46 11 (V. 47 14?); Polygonatum multiflorum v.; Polygonum amphibium v., aviculare a., Bistorta 43 34, Convolvulus a., dumetorum v. (G. S.), * Fagopyrum 33 34, 34 34, 35 44, 37 11, 55 13, 33, Hydropiper a., lapathifolium a., minus a. (G. H. S.), mite a. (G. H.), nodosum v., Persicaria a., * tataricum 44 44, 54 24; Polypodium vulgare v.; Polystichum * cristatum 47 14, Filix-mas v., * Oreopteris 53 42 (K.), spinulosum euspinulosum a. (V.), spinulosum dilatatum a. (V.), * Thelypteris 23 23; Populus alba 56 12, canadensis 44 41, * canadensis × nigra 33 34, tremula a.; * Portulacca oleracea 45 42; Potamogeton crispus 44 22, 64 24, 65 23, crispus serrulatus 53 24 (K.), gramineus 53 12 (J.J.), natans a., pectinatus 43 33, 45 43, perfoliatus 45 43, 54 31 (VI.), polygonifolius 46 21, 22, 24, 47 12, 55 31, 64 24, 65 23 (S.), pusillus 44 41, rufescens 23 23, 53 21; Potentilla anserina a., reptans 44 41, 47 11, Tormentilla a.; Prunella vulgaris a., fl. rubra 45 21, Prunus * Avium 44 41, 43, 54 14, Cerasus 44 43, 46 11, Padus v., * serotina 23 14, 34 34, spinosa

a. (G.); *Pteridium aquilinum* a.; *Pulicaria dysenterica* 44 41, 48 11, 54 11.

Quercus Robur a. (Vl.), *rubra* 37 43, **Robur* × *sessiliflora* 65 41.

Radiola 45 22, 46 41; (D. G.); *Ranunculus acer* a., *bulbosus* 52 31, 54 24, 55 13, 56 11, *Flammula* v., *Lingua* 23 23, 53 12, *repens* a., *sceleratus* 34 34, 44 41, 53 21, 54 21; *Raphanus raphanistrum* 34 34, 43, 37 43, 44 41, 54 21, 22, 55 12, 24, 34, 56 11, *sativus* 34 43; *Rhamnus cathartica* 45 22, 53 21, 56 11, 64 24 (G. Jo.), *Frangula* a.; *Rhinanthus fallax* 55 32, *major* 43 33, 44 43, 45 42, 53 42, 54 31, 55 13; *Rhynchospora alba* a. (G.), *fusca* a. (G.); *Ribes Grossularia* 37 34, 45 22, 56 11, *nigrum* 45 22, 54 32, *rubrum* 35 43; *Robinia* 34 34, 44 41, 46 22, 34, 48 11, 64 21; *Rosa canina* a., **rubiginosa* 48 11, **tomentosa* 53 24 (Jo.); *Rubus caesius* 44 42, 45 21, 43, **fissus* 54 31, 55 11, 43 (S), *Idaeus* a., **suberectus* 35 32, 42, 43, 53 24, *spec. a.*; **Rudbeckia hirta* 33 43, 35 34 (Jo. K.); *Rumex Acetosa* a., *Acetosella* a., *conglomeratus* v., *crispus* a., *Hydrolapathum* v., **maritimus* 44 41, *obtusifolius* a., **paluster* 45 43, *sanguineus* 45 13, 54 12.

Sagina nodosa 45 21, 22, 46 11, 47 12, 14, 48 11, 54 12, *procumbens* a.; *Sagittaria* v.; *Salix alba* a., *amygdalina* v., *aurita* a., *Caprea* a., *cinerea* a., **fragilis* 44 43, *purpurea* 44 41, *repens* a. (G.), *Russeliana* 55 11, **undulata* 45 43, 46 43, *viminialis* v., *alba* × *fragilis* 53 23, **caprea* × *aurita* 34 43, 55 11, *cinerea* × *aurita* 45 34, 44, 46 11, 65 21; *Sambucus nigra* v.; *Saponaria officinalis* 34 34, 45 32; *Sarothamnus* a. (K.); *Scirpus caespitosus* v., *fluitans* 44 34, 45 41, 55 13, 14, 65 23 (G. S. V. VI), *lacustris* 44 41, 53 12, 23, *setaceus* 23 14, 37 34, 45 22, 46 43, 47 14, 65 42 (D.), *silvaticus* 35 34, 37 31, 44 41, 45 21, 22, 34, 43, 47 14, 53 21, 54 31, 56 13 (V.), **Tabernaemontani* 43 43; *Scleranthus annuus* a.; *Scrophularia nodosa* a., **vernalis* 33 34; *Scutellaria galericulata* v., *minor* 46 23, 47 14, 65 41 (Jo. S. VI.); **Secale cereale* 34 34; *Sedum acre* 55 13, 56 11, *purpureum* 33 32, 35 43, 43 34, 43, 48 11, **reflexum* 43 33; *Senecio aquaticus* v., *Jacobaea* 45 43, 56 11, *paludosus* 23 23, 47 14, 53 12, 54 31, 32, 55 21, 65 44, *silvaticus* a., *viscosus* 34 34, 35 42, 55 11, 13, 21, 64 22, 65 44, *vulgaris* a.; *Setaria glauca* 55 31, 33, 64 24, 65 42, *viridis* v.; **Silene inflata* 35 34; *Sinapis arvensis* a.; *Sisymbrium* **Alliaria* 33 34, 45 34, *officinalis* a.; *Sium latifolia* v.; *Solanum Dulcamare* v., **Lycopersicum* 44 44, *nigrum* a., **tuberosum* 45 42, 65 23; *Solidago canadense* 44 44, *virga aurea* v.; *Sonchus arvensis* a. (S.), *asper* a., *oleraceus* v.; *Sorbus Aucuparia* a.; *Sparganium minimum* 53 12, 65 14, 23 (G. V.), *ramosum* a., *simplex* 23 23, 43 31, 33, 43,

44 24, 53 24, 54 32; *Spergula arvensis* a., *Morisonii* 46 21; *Spergularia rubra* a. (G.); *Spiraea* * *Douglasi* 45 44 (G. K.), *salicifolia* 45 44 (K.), *ulmaria* a.; *Stachys arvensis* v. (V.), *paluster* v., *silvaticus* v. (V.); *Stellaria glauca* 43 31, 47 12, 54 32, *graminea* v., *Holostea* 44 41, 43, 44, 45 31, 34, 55 21, 56 13, *media* a., *uliginosa* 23 23, 37 34, 44 41, 45 34, 41, 46 43; *Stratiotes* 53 12; *Succisa pratensis* a., fl. *albis* 54 31, var. *laciniata* 64 22; *Symphoricarpos racemosus* 44 41; *Symphytum officinale* a.

Tanacetum vulgare a.; *Taraxacum officinale* a.; *Taxus* 33 41; *Teesdalia* 33 32, 41, 34 43, 37 43, 45 41, 46 33, 47 22, 54 12, 55 33; *Teucrium Scorodonia* 32 41, 35 32, 53 23, 54 31, 32, 55 13, 31 (V.); *Thrinicia* v.; *Thymus Chamaedrys* 35 34, 37 31, 43 31, 45 21, 46 11, 56 11; *Thysselinum* a. (V.); *Tilia spec.* 55 33; *Torilis Anthriscus* v.; *Tragopogon pratensis* 33 43; *Trifolium arvense* 34 34, 43 31, 44 41, 42, 45 14, 54 21, 56 11, *hybridum* a., *minus* a., *pratense* a., *procumbens* 35 41, 46 21, 53 12, *repens* a.; *Triglochin palustris* 53 12; *Triodia* a.; *Triticum repens* a.; * *Tropaeolum majus* 54 31; *Tussilago* v.; *Typha angustifolia* 34 34, 43 31, 44 24, 45 43, *latifolia* v.

Ulex 23 14, 52 31, 53 23, 61 12; *Ulmus campestre* 37 34; *Urtica dioica* a., *urens* a.; *Utricularia minor* 45 24, 46 22, 24, 47 23, 65 23 (G. S.).

Vaccinium Myrtillus a., *Vitis-Idaea* a.; *Valeriana dioica* 23 14, 23, 45 21, 47 14, 48 11, 55 21, *officinalis* a.; *Verbascum* * *Blattaria* 44 44 (J.J.), *nigrum* 33 34, 45 32, 55 21, * *thapsiforme* 43 33; *Veronica agrestis* 44 43, 45 43, 53 23, *Anagallis* 44 41, 45 43, 53 24, 54 32, *arvensis* v. (G.), *Beccabunga* 44 41, 45 43, 55 24, *Chamaedrys* a., *officinale* v., *scutellata* 35 32, 43, 46 43, 47 14, 48 11, 53 12, 54 32, 55 24, 65 41, 42, *serpyllifolia* 44 41, 45 31, 34, 45 42, 46 21, 52 21, 54 21; *Viburnum Opulus* a.; *Vicia angustifolia* a., *Cracca* a., *hirsuta* v., *sativa* 35 34, 45 31, *sepium* 43 34, 45 34, *tetrasperma* 43 34, 54 31, * *villosa* 34 43, 44 41 (VL.); *Vinca minor* 53 21; *Viola canina* v., *palustris* a., *Riviniana* a., *silvestris* 32 31, *tricolor vulgaris* 34 43, 35 32, 44 43, 44, 45 34 (H.), *tricolor arvensis* a. (H.), * *tricolor arvensis* × *vulgaris* 45 34 (H.), * *tricolor hortensis* 64 23, * *tricolor pensee* 53 12, * *tricolor arvensis* × *pensee*? 34 43.

* *Zea Mays* 45 43, 55 13 *monstr.* (J. W.).

Bovendien zijn in de 3 hokjes, die op de tocht naar Vriezeveen geïnventariseerd werden, nog waargenomen: *Bidens connatus* (D. G. J.J. K.); *Carex canescens*, *glauca*; *Cicuta virosa*; *Juncus filiformis* (D. G. H.); *Molinia coerulea* fm. *capillaris* (J. W.); *Rubus plicatus*; *Utricularia neglecta*, *vulgaris* en *Vaccinium*

Oxycoccus, zodat in totaal deze dagen zijn waargenomen 641 soorten en vormen, dat is nog 22 meer dan op de excursie Hoogeveen in 1933, ondanks het feit dat onder de 619 soorten van die excursie de vondsten van 3 rijke adventiefterreinen waren opgenomen, terwijl deze keer de adventieven, die wij te Deventer zagen, niet meegerekend zijn.

Deze gegevens zijn bijna alle nieuw, omdat maar van heel enkele der bezochte kwartierhokjes reeds vroeger ingevulde excursielijsten bekend zijn. Andere delen van het blad Groenloo (N7) zoals de omgeving van Enschede, van Goor en Diepenheim, van Lochum, Barchem en Ruurlo waren vroeger wel onderzocht, sommige zelfs zeer intensief o.a. door BLIJDENSTEIN, LAKO en TJEBBES. Ten opzichte van deze oude gegevens heeft de excursie Eibergen als nieuwe soorten voor blad N7 opgeleverd diegene, die in de voorgaande lijst met * zijn aangeduid. Daar staat evenwel tegenover, dat een groot aantal vroeger daar waargenomen soorten nu*in de omgeving van Eibergen niet terug gevonden zijn; te weten:

Acer campestre (Enschede), *Acorus*, *Adoxa* (Ensch.), *Aira discolor*, *Alisma natans*, *Amelanchier canadensis* (Ensch.), *Anagallis coerulea* (1 maal bij Ensch.), *Aquilegia vulgaris* (verw. bij Ensch.), *Arnica montana*, *Artemisia Absinthium*, *Aster salicifolius*, *Avena flavescens*, *Azolla caroliniana* (eenmaal bij Goor), *Batrachium divaricatum* (Goor), *hederaceum*, *Borago officinalis* (adv. bij Ensch.), *Botrychium Lunaria* (1 maal bij Ruurlo), *Brachypodium silvaticum* (1 maal bij Ensch.), *Bromus secalinus* (1 maal bij Goor), *Bunias orientalis* (1 maal bij Ensch.), *Calamintha Acinos* (1 maal bij Diepenheim), *Camelina sativa* (Goor en Diepenheim), *Cannabis sativa* (1 maal bij Ensch.), *Cardamine hirsuta* (1 maal bij Ensch.), *Carduus nutans* (1 maal bij Barchem), *Carex canescens*, *disticha*, *glauca*, *Hornschuchiana*, *muricata* (1 maal bij Ensch.), *pallescens* (rond Ensch.), *pulcaris*, *Carlina vulgaris* (1 maal bij Ensch. met?), *Carum Carvi* (1 maal bij Goor) en *verticillatum* (id), *Ceratophyllum demersum*, *Chrysosplenium alternifolium* (Ensch.), *Cladium Mariscus*, *Claytonia perfoliata* (1 maal bij Ruurlo), *Clethra alnifolia* (Ensch. Ruurlo), *Corydalis claviculata*, *Crepis biennis*, *Crocus vernus* (Ensch.), *Cytisus Laburnum* (1 maal bij Ensch.), *Dianthus barbatus* (1 maal bij Ensch.), *Diervillea Lonicera* (id.), *Echium vulgare* (Ensch.), *Epipactus palustris*, *Equisetum silvaticum*, *Eruca sativa* (1 maal bij Ensch.), *Erythraea pulchella*, *Festuca duriuscula*, *Myuros* (1 maal bij Ensch.), *Ficaria verna*, *Fragaria elatior* (1 maal bij Boekelo), *Gagea spathacea* (1 maal bij Ensch.), *Galanthus nivalis*

(Enschr.), *Galeopsis bifida* (Ruurlo), *Ladanum* (1 maal bij Goor) en *versicolor*, *Galium elongatum* (1 maal bij Enschr.), *Geranium dissectum* (1 maal bij Goor), *Gnaphalium dioicum*, *Gymnadenia conopea* (Enschr.), *Heleocharis acicularis*, *Helosciadium repens*, *Hieracium caesium*, *rigidum*, *Hippophaës* (1 maal bij Hengevelde), *Holosteum umbellatum* (1 maal bij Enschr.), *Hypericum Elodes*, *Hypochaeris glabra* (Diepenheim en Lochem), *Isnardia palustris* (Goor en Haaksbergen), *Juncus capitatus*, *filiformis*, *Gerardi* (Goor, Barchem), *pygmaeus* (1 maal in Duitsland) en *Tenegeja*, *Lappa tomentosa* (1 maal bij Barchem), *Larix decidua*, *Leersia*, *Lemna arrhiza* (Goor), *gibba* (id), *Leonurus Cardiaca* (1 maal bij Barchem), *Ligustrum vulgare* (Enschr. Ruurlo), *Limnanthemum* (Diepenheim, Lochem), *Limosella* (1 maal bij Goor), *Listera ovata*, *Lithospermum arvense* (1 maal bij Enschr.), *Lobelia Dortmanna* en *Erinus* (1 maal bij Enschr.), *Lunaria annua* (Enschr.), *Luzula albida* (1 maal bij Ruurlo), *Lycopsis arvensis* (1 maal in Duitsland), *Lysimachia nemorum* (Enschr.), *Melilotus officinalis* (Enschr.), *Mentha rotundifolia* (Ruurlo), *Montia minor*, *Myosotis hispida* en *stricta* (1 maal bij Goor), *Narcissus Pseudonarcissus* (Enschr. Ruurlo), *Nycandra physaloides* (1 maal bij Enschr.), *Nymphaea*, *Orchis ambiguus* (1 maal) en *morio*, *Orobanche Rapum Genistae* (Barchem), *Panicum sanguinale* (Diepenheim), *Pastinaca* (Enschr. Diepenheim), *Petasites officinalis*, *Phegopteris polypodioides* (Enschr.), *Phyteuma nigrum* en *spicatum* (1 maal bij Enschr.), *Picea excelsa*, *Pimpinella magna* (1 maal bij Barchem), *Pinguicula*, *Plantago media* (Goor, Lochem), *Platanthera montana* (Enschr.), *Populus nigra* (1 maal bij Boekelo), *Potamogeton acutifolius* (Goor) en *lucens*, *Potentilla norvegica* (1 maal bij Enschr.), *Primula elatior* (Enschr.), en *officinalis* (1 maal bij Ruurlo), *Prunus virginiana* (1 maal bij Enschr.), *Ranunculus auricomus* (Enschr.), *Rhinanthus minor* (Goor, Diepenheim), *Rhododendron ponticum* (Enschr.), *Rhus Toxicodendron* (id), *Salix Smithiana* (1 maal bij Enschr.), *Samolus Valerandi*, *Sanicula europaea* (Enschr.), *Scirpus compressus* (Goor), *maritimus* (1 maal bij Lochem) en *pauciflorus* (1 maal bij Goor), *Scleranthus perennis*, *Scorzonera hispanica* (1 maal bij Enschr.), *Scrophularia Neesii* (1 maal in 22 14), *Sedum album* (1 maal bij Lochem), *boloniense* (1 maal bij Enschr.), *Senecio erucifolius* (tussen Lochem en Ruurlo), *saracenicus* (Diepenheim en Ruurlo), *Sherardia arvensis* (Enschr. Barchem), *Silene Armeria* (Enschr.), *gallica* (id), *Sisymbrium Thalianum*, *Sturmia Loeselii* (Diepenheim), *Thalictrum flavum*, *Thlaspi arvense* (Enschr.), *Tilia intermedia* (1 maal bij Enschr.) en *parvifolia* (Enschr.), *Trientalis* (1 maal bij Enschr.), *Tri-*

fōlium fragiferum, *Turgenia latifolia* (1 maal bij Enschr.), *Utricularia intermedia* (1 maal in 13 34), *neglecta* (13 41 en 23 14) en *vulgaris* (23 14, 23), *Vaccaria parviflora* (1 maal bij Enschr.), *Vaccinium Oxycoccus* (id) en *uliginosum*, *Valerianella olitoria* (1 maal bij Goor), *Verbascum Schraderi* (16 21), *Verbena officinalis* (Enschr.), *Veronica hederifolia* en *peregrina* (1 maal bij Boekelo), *Viola odorata* (1 maal bij Diepenheim) en *persicifolia* (1 maal tussen Goor en Diepenheim). Dat zijn nog 169 soorten, zodat de gegevens van het blad Groenloo dus over 810 nummers lopen.

In de „Lijst der planten enz.” gepubliceerd in N.K.A. 5e deel 2e stuk (1861) p. 218 zijn 328 soorten vermeld, die door v. d. BOSCH, COP, KNUTTEL, v. d. SANDE LACOSTE en SURINGAR werden waargenomen op 26 Juli 1860 op een tocht van Groenloo naar Eibergen en 27 Juli van Groenloo naar Borculo. Hierbij zijn de volgende soorten, die op de excursie in 1937 niet werden gevonden: *Aira discolor*, *Arnica*, *Artemisia Absinthium*, *Bromus secalinus*, *Camelina sativa*, *Carex glauca*, *Chenopodium murale*, *Cyperus flavescens*, *Erythraea pulchella*, *Heleocharis acicularis*, *Helosciadium repens*, *Hypericum Elodes*, *Hypochoeris glabra*, *Isnardia*, *Juncus Tenegeia*, *Leersia*, *Limnanthemum*, *Nymphaea*, *Panicum sanguinale*, *Pinguicula*, *Poa compressa*, *Pulegium vulgare*, *Samolus*, *Scleranthus perennis*, *Scrophularia Neesii*, *Sedum Boloniense*. Zij komen op vier na alle voor in de I.V.O.N. gegevens. De ontbrekende zijn: *Chenopodium murale*, *Cyperus flavescens*, *Poa compressa* en *Pulegium vulgare*.
